

Il linguaggio dello spettacolo

Lessico italiano-polacco
del teatro, del cinema, della radio
e della televisione

Język widowisk artystycznych

Włosko-polski leksykon
teatru, kina, radia i telewizji

Tomasz Kaczmarek
Anna Jarosz

Il linguaggio dello spettacolo

Język widowisk artystycznych

WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU
ŁÓDZKIEGO

Il linguaggio dello spettacolo

Lessico italiano-polacco
del teatro, del cinema, della radio
e della televisione

Język widowisk artystycznych

Włosko-polski leksykon
teatru, kina, radia i telewizji

Tomasz Kaczmarek
Anna Jarosz

Tomasz Kaczmarek – Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny
Instytut Romanistyki, Zakład Literaturoznawstwa Romańskiego
90-236 Łódź, ul. Pomorska 171/173
Anna Jarosz – Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny
Instytut Anglistyki, Zakład Języka Angielskiego i Językoznawstwa Stosowanego
90-236 Łódź, ul. Pomorska 171/173

RECENZENTKI

Katarzyna Gadomska, Renata Jakubczuk

REDAKTOR INICJUJĄCY

Urszula Dzieciatkowska

REDAKTOR WYDAWNICTWA UŁ

Katarzyna Gorzkowska

ILUSTRACJE

Lena Jarosz (lat 6), Dominika Kobylska

SKŁAD I ŁAMANIE

Munda – Maciej Torz

PROJEKT OKŁADKI I STRON TYTUŁOWYCH

Monika Rawska

Zdjęcie wykorzystane na okładce: Lodovico Ottavio Burnacini
projekt kostiumów dla postaci z komedii *dell'arte* (przed 1668 r.; akwarela, papier)
Theatermuseum, Wiedeń

© Copyright by Tomasz Kaczmarek and Anna Jarosz, Łódź 2022

© Copyright for this edition by Uniwersytet Łódzki, Łódź 2022

Publikacja sfinansowana w ramach projektu badawczego
z Funduszu Rozwoju Naukowego Wydziału Filologicznego UŁ

Wydane przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego

Wydanie I. W.10383.21.0.K

Ark. wyd. 32,9; ark. druk. 60,5

Publikacja opiniowana w trybie podwójnie ślepych recenzji

ISBN 978-83-8220-716-3

e-ISBN 978-83-8220-717-0

SPIS TREŚCI / INDICE

PREFAZIONE	7
ABBREVIAZIONI	11
AVVERTENZE E SEGNI CONVENZIONALI	13
PRZEDMOWA	17
SKRÓTY OBJAŚNIAJĄCE	20
WSKAZÓWKI I ZNAKI UMOWNE	22
LE PAROLE DELLO SPETTACOLO: L'ARTE DELL'INTRATTENIMENTO AT- TRAVERSO LE SUE QUATTRO FORME (TEATRO, CINEMA, RADIO, TELEVISIONE)	27
SŁOWNICTWO WIDOWISK ARTYSTYCZNYCH: ROZRYWKA W CZTERECH ODSŁONACH (TEATR, KINO, RADIO I TELEWIZJA)	63
MAPPA DEI PRINCIPALI LEMMI DELLO SPETTACOLO / WYKAZ NAJWAŻNIEJ- SZYCH HASEŁ DOTYCZĄCYCH WIDOWISK ARTYSTYCZNYCH	97
IL LINGUAGGIO DELLO SPETTACOLO / JĘZYK WIDOWISK ARTYSTYCZNYCH	111
BIBLIOGRAFIA	915
INDICE DEI NOMI / INDEKS OSÓB	947

PREFAZIONE

Il linguaggio dello spettacolo è il risultato di una ricerca nell'ambito di questo tema condotta da alcuni anni nel Dipartimento di Italianistica dell'Università di Łódź in collaborazione con l'Istituto di Studi Inglesi. Il *corpus* di questo dizionario è stato raccolto dopo varie ricerche in biblioteche, approfondimenti della terminologia dell'intrattenimento accessibili su diversi siti internet italiani e polacchi, nonché durante colloqui con persone collegate con il teatro, il cinema, la radio e la televisione: attori, registi, produttori teatrali e cinematografici, giornalisti ed altri esponenti della vita culturale nel senso lato del termine. La parte essenziale della presente opera consiste nel vocabolario e nelle espressioni che si trovano nei dizionari accessibili sia in versione cartacea che elettronica, il cui indice viene presentato nella bibliografia alla fine di questo libro. La selezione delle voci è stata dettata dalla frequenza della loro occorrenza nelle fonti letterarie citate.

La ricchezza del linguaggio dello spettacolo e la diversità degli aspetti della sua terminologia ci hanno indotto a consultare i professionisti che collaborano da molti anni con la nostra Facoltà. In seguito a proficue discussioni, abbiamo operato una selezione delle voci che, anche se giustamente a prima vista potrà sembrare arbitraria, si è rivelata essere indispensabile visto il carattere della pubblicazione. Questa opera lessicografica è progettata come un conciso dizionario dei termini, avente il compito di raccogliere tutto ciò che maggiormente risulta tipico dello spettacolo, concepito come dominio della cultura e della scienza. Può costituire un lemma del dizionario una parola come anche

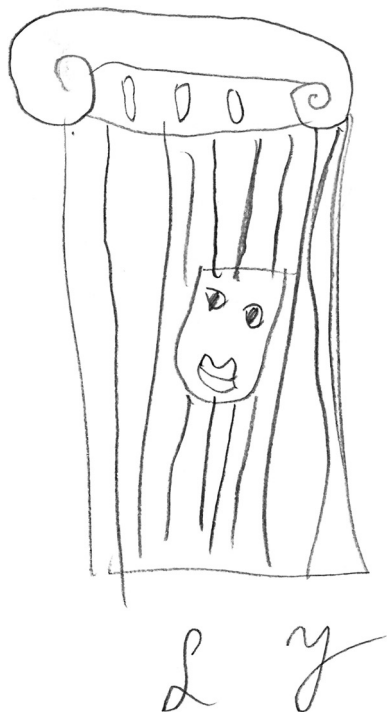
una locuzione che funzionante come nome che si riferisce a un certo designato. La maggior parte delle voci è costituita da sostantivi, locuzioni sostantivali o verbi, accanto alle quali figurano anche aggettivi. Di regola, il lemma primario viene spiegato, tuttavia visto che questa opera è un dizionario ci è sembrato ragionevole presentare altresì i sottolemmi equivalenti, anche se il loro significato può risultare già dalla loro struttura lessicale. Per di più, alla fine della voce proponiamo le opere di riferimento per l'approfondimento della questione affrontata nel lemma.

1. Pulcinella (Lena Jarosz)

Dato che al giorno d'oggi non è possibile trovare una monografia sulla terminologia dello spettacolo nel senso lato, si è voluto colmare tale lacuna nel mercato editoriale. Ci si augura che questa opera agevoli il compito dei traduttori dei testi riguardanti il teatro, il cinema, la radio nonché la televisione. Conserviamo anche la speranza che sia gli aman-

ti della lingua italiana che gli appassionati dell'arte dell'intrattenimento possano trovare in questo elaborato qualcosa che soddisfi rispettivamente il loro amore e la loro passione per l'universo dello spettacolo.

2. Teatro (Lena Jarosz)

La presente pubblicazione dedicata al linguaggio dello spettacolo costituisce un primo progetto appartenente ad una serie di studi nell'ambito della terminologia riguardante l'intrattenimento in lingua italiana e polacca. Una ricerca più approfondita sul tema ci sembra giusta e necessaria anche allo scopo di creare un dizionario simile polacco-italiano.

* * *

La nostra gratitudine va alla Facoltà di Filologia dell'Università di Łódź che, tramite le sovvenzioni per la ricerca, ci ha permesso di portare a compimento il nostro progetto lessicografico.

Ci rivolgiamo inoltre con riconoscenza ad Aleksandra Bonisławska e Małgorzata Węcłewska per la loro meticolosa lettura della presente pubblicazione. Grazie anche a Stefano Cavallo per la sua gentile consultazione.

Tomasz Kaczmarek, Anna Jarosz

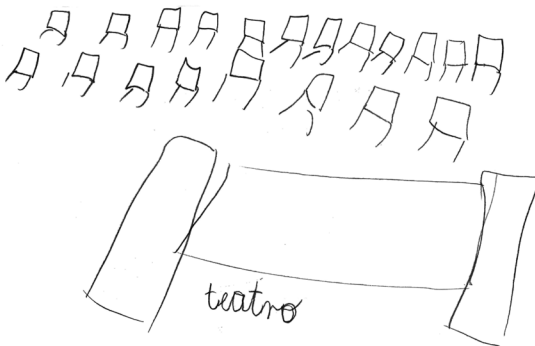
l y

3. Personaggi della commedia dell'arte (Lena Jarosz)

ABBREVIAZIONI

<i>ang.</i>	angielski	inglese
<i>arab.</i>	arabski	arabo
<i>av.</i>	audiowizualny	audiovisivo
<i>chin.</i>	chiński	cinese
<i>chor.</i>	choreografia	coreografia
<i>czas.</i>	czasownik	verbo
<i>czes.</i>	czeski	ceco
<i>dawn.</i>	(termin) dawny	antiquato
<i>dost.</i>	dosłowne znaczenie	in senso proprio
<i>dzien.</i>	dziennikarstwo	giornalismo
<i>fot.</i>	fotografika	fotografia
<i>fr.</i>	francuski	francese
<i>gr.</i>	grecki	greco
<i>hebr.</i>	hebrajski	ebraico
<i>hind.</i>	hindi	hindi
<i>hiszp.</i>	hiszpański	spagnolo
<i>indonez.</i>	indonezyjski	indonesiano
<i>iron.</i>	ironicznie	ironicamente
<i>jap.</i>	japoński	giapponese
<i>kin.</i>	kinematografia, film, filmowy	cinematografia, cinema, cinema-
		tografico
<i>kolok.</i>	kolokwialny	colloquiale
<i>lit.</i>	literacki, książkowy	letterario
<i>l.mn.</i>	liczba mnoga	plurale
<i>łac.</i>	łacina	latino
<i>muz.</i>	muzyka	musica
<i>niem.</i>	niemiecki	tedesco
<i>norw.</i>	norweski	norvegese
<i>onomat.</i>	onomatopeja	onomatopea
<i>pej.</i>	pejoratywny, pejoratywnie	peggiorativo, peggiorativamente
<i>pers.</i>	perski	persiano
<i>pog.</i>	pogardliwy, pogardliwie	dispregiativo, dispregiativamente
<i>por.</i>	porównaj	paragona
<i>port.</i>	portugalski	portoghese
<i>pot.</i>	potoczny, potocznie	familiare, comune, corrente
<i>przen.</i>	znaczenie przenośne	senso figurato

<i>przym.</i>	przymiotnik	aggettivo
<i>rad.</i>	radiotechnika, radiofonia	radiotecnica, radiofonia
<i>reg.</i>	regionalizm	regionalismo
<i>rel.</i>	religia	religione
<i>ros.</i>	rosyjski	russo
<i>rum.</i>	rumuński	rumeno
<i>rzad.</i>	rzadki	raro
<i>rzecz.</i>	rzeczownik	sostantivo
<i>skr.</i>	skrót	abbreviazione
<i>staroż.</i>	starożytność	antichità
<i>szt.</i>	sztuka	arti figurative
<i>szwed.</i>	szwedzki	svedese
<i>teatr.</i>	teatralny	teatrale
<i>tech.</i>	technika, technologia	tecnicca, tecnologia
<i>tur.</i>	turecki	turco
<i>tv</i>	telewizja	televisione
<i>wł.</i>	włoski	italiano
<i>wulg.</i>	wulgarny	volgare
<i>zob.</i>	zobacz	vedi
<i>żarg.</i>	żargon, żargonowy	gergo, gergale
<i>żart.</i>	żartobliwy, żartobliwie	scherzoso, scherzosamente

LG

4. Teatro (Lena Jarosz)

AVVERTENZE E SEGNI CONVENZIONALI

I vocaboli, in tondo contraddistinti dal carattere tipografico neretto tondo, sono collocati in ordine alfabetico secondo il modello seguente:

action track (*ang.*)

(*kin.*) taśma obrazu (*zob.* colonna visiva).

actioner (*ang.*)

(*kin.*) film akcji, w żargonie: akcyjny film. [Dąbał, Andrejew, 2005]

ad spectatores (*lac.*)

adres do widzów, zwrot do widzów (*zob.* allocuzione al pubblico).

adagio (1)

(*muz.*) adagio, powoli.

airtime (*ang.*)

godzina pojawienia się na antenie programu telewizyjnego lub radiowego.

air-to-air shot (*ang.*)

zdjęcie obiektu w locie wykonane z innego latającego obiektu, np. samolotu.

in the can (*ang.*)

określenie używane w odniesieniu do filmu, który został już wyprodukowany, ale nie zaczęto jeszcze jego dystrybucji.

in-betweener (*ang.*)

(*zob.* intercalatore).

all'ottava

(*muz.*) w oktawie.

all'unisono

(*muz.*) w unisonie.

alla breve

(*muz.*) *dosl.* „na sposób krótki”.

alla camera

(*muz.*) w stylu muzyki pokojowej.

teatro del West End

(*teatr.*) określenie grupy teatrów ulokowanych w centralnym Londynie.

teatro dell'opera

opera, gmach opery.

Teatro della Morte

(*teatr.*) Teatr Śmierci, idea teatralna, którą Tadeusz Kantor realizował w swoich spektaklach. [Kosiński, 2006]

La variante meno frequente, arcaica o in lingua straniera (ivi compresi gli acronimi) segue l'ordine alfabetico, priva dell'equivalente polacco e rimanda alla forma più usata, p.es.:

à part (*fr.*)

(*zob.* a parte).

company (*ang.*)

(*zob.* compagnia).

dry ice (*ang.*)

(*zob.* ghiaccio secco).

publico

(*zob.* pubblico).

A volte la voce è accompagnata da espressioni italiane (in corsivo) ad essa collegate dall'uso; dopo la virgola segue la traduzione polacca, p.es.:

palcoscenico (2)

sztuka aktorska lub teatralna. [Camilleri, 2001]

i segreti del palcoscenico, tajniki sztuki aktorskiej

amare il palcoscenico, kochać teatr

abbandonare il palcoscenico, porzucić scenę

avere la pratica del palcoscenico, mieć doświadczenie sceniczne

avere esperienza del palcoscenico, mieć doświadczenie sceniczne

() le parentesi tonde contengono, in corsivo, l'origine linguistica del lemma (*ang.*), (*fr.*), (*gr.*) ecc., la distinzione tra aggettivo (*przym.*) o sostantivo (*rzecz.*), nonché la categoria dell'arte dell'intrattenimento di appartenenza (*rad.*), (*teatr.*), (*kin.*), (*tv*), (*muz.*) ecc.

(1), (2) i numeri arabi tra parentesi tonde in tondo neretto contraddistinguono vari significati dello stesso vocabolo, p.es.:

doppio (1)

sobowótór (*por.* doppione).

doppio (2)

(*muz.*) podwójny.

< > tra parentesi uncinata sono proposte le parole intercambiabili in polacco.

[] tra parentesi quadre viene indicato il cognome dell'autore della pubblicazione a cui si rimanda per informazioni più approfondite sulla voce, p.es.:

pantomima (2)

(*muz.*) pantomima, utwór muzyczno-sceniczny, w którym treść wyrażona jest przez gestykulację artystów. [Semil, Wyśińska, 1980]

pantomima luminosa

(*kin.*) gatunek będący prekursorem filmu, realizowany z użyciem praksi-noskopu w latach 1892–1901, o długości około 10 minut. [Frittella, 2005]

/ la barra obliqua separa i sinonimi equivalenti in polacco.

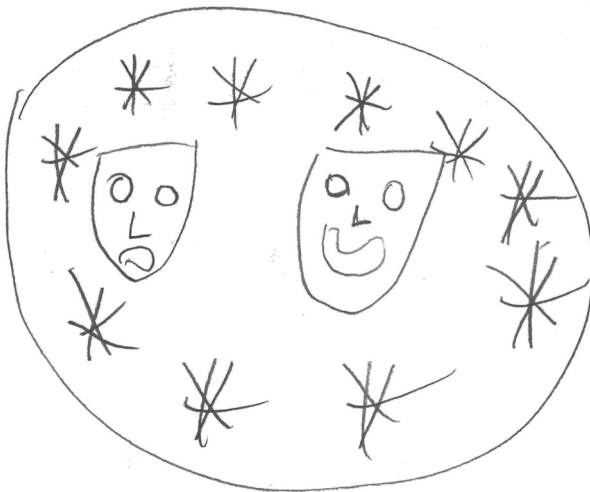
; il punto e virgola separa gli equivalenti in polacco aventi diverso valore.

PRZEDMOWA

Język widowisk artystycznych stanowi rezultat badań prowadzonych od kilku lat w Zakładzie Italianistyki Uniwersytetu Łódzkiego we współpracy z Instytutem Anglistyki UŁ. Korpus niniejszego leksykonu został zgromadzony w wyniku kwerend bibliotecznych i poszukiwań terminologii świata rozrywki ogólnie dostępnej na włoskich i polskich stronach internetowych, jak również podczas konsultacji z osobami związanymi z teatrem, kinem, radiem i telewizją, a więc aktorami, reżyserami, producentami teatralnymi i filmowymi, dziennikarzami oraz innymi przedstawicielami świata kultury i sztuki w szerokim rozumieniu tego słowa. Trzonem publikacji są słownictwo oraz wyrażenia znalezione w słownikach i tekstach krytycznych dostępnych w wersji książkowej i elektronicznej, których lista zamieszczona została w bibliografii. Dobór haseł został podyktowany częstotliwością ich występowania w wyżej wspomnianych źródłach.

Bogactwo języka widowisk artystycznych i wielorakość aspektów terminologii skłoniły nas do zasięgnięcia opinii profesjonalistów, z którymi od wielu lat blisko współpracuje Wydział Filologiczny UŁ. W wyniku inspirujących dyskusji dokonaliśmy selekcji haseł, która na pierwszy rzut oka może wydawać się arbitralna, niemniej jednak była konieczna ze względu na zamierzony charakter pracy. Prezentowana publikacja leksykograficzna ma być bowiem skondensowanym słownikiem terminów i gromadzić wszystko, co najbardziej typowe dla widowisk artystycznych postrzeganych jako dziedzina kultury i nauki. Hasłem w leksykonie może być wyraz lub związek frazeologiczny

o charakterze nazwy odnoszącej się do danego desygnatu. Większość z nich to rzeczowniki, wyrażenia rzeczownikowe lub czasowniki, czasem również przymiotniki. Z reguły wyjaśniane jest hasło główne, ale ze względu na specyfikę pracy wydawało nam się również zasadne podanie ekwiwalentu znaczeniowego podhasła, nawet jeśli ich sens wynika z ich składu leksykalnego. Ponadto, po wyjaśnieniu terminu proponujemy źródła i bibliografię, aby dać czytelnikowi możliwość lepszego poznania i zgłębienia zagadnienia określonego w hasle.

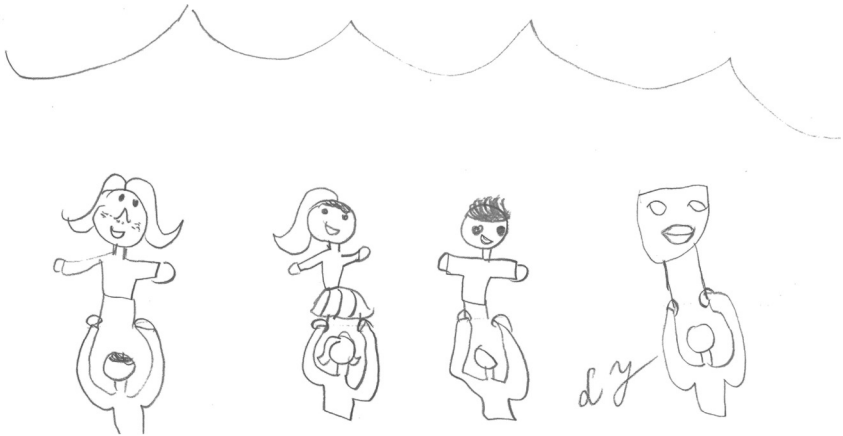
LJ

5. Maski (Lena Jarosz)

Biorąc pod uwagę, iż jak dotąd nie została opublikowana monografia poświęcona terminologii widowisk artystycznych, celem niniejszej publikacji jest wypełnienie tej luki na rynku wydawniczym. Mamy nadzieję, że prezentowany leksykon ułatwi pracę tłumaczom tekstów

poruszających problematykę teatru, kina, radia i telewizji. Wierzymy, że zarówno miłośnicy języka włoskiego, jak i wielbiciele szeroko rozumianej sztuki rozrywki znajdą w nim coś dla siebie, co usatysfakcjonuje ich zamiłowania lingwistyczne i pasję obejmującą świat widowisk artystycznych.

TEATR ARLEKIN

6. Teatr Arlekin (Lena Jarosz)

Publikacja dedykowana słownictwu widowisk artystycznych stanowi pierwszy projekt, będący częścią badań naukowych w obszarze terminologii odnoszącej się do rozrywki w języku włoskim i polskim. Dalsze pogłębione badania w tym temacie wydają się nam potrzebne i uzasadnione, zwłaszcza w kontekście stworzenia podobnego leksykonu polsko-włoskiego.

* * *

Chcielibyśmy podziękować władzom Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego, którego finansowanie z Funduszu Rozwoju Naukowego umożliwiło ukończenie obecnego projektu leksykograficznego.

Serdeczne podziękowania kierujemy do Aleksandry Bonisławskiej i Małgorzaty Węclewskiej za korektę stylistyczną tekstu w języku polskim, a do Stefano Cavallo – za konsultację językową części teoretycznej tej publikacji.

Tomasz Kaczmarek, Anna Jarosz

Handwritten signature 'LJ' in black ink.

7. Maska (Lena Jarosz)

SKRÓTY OBJAŚNIAJĄCE

ang. angielski
arab. arabski
av. audiowizualny

inglese
arabo
audiovisivo

<i>chin.</i>	chiński	cinese
<i>chor.</i>	choreografia	coreografia
<i>czas.</i>	czasownik	verbo
<i>czes.</i>	czeski	ceco
<i>dawn.</i>	(termin) dawny	antiquato
<i>dosl.</i>	dosłowne znaczenie	in senso proprio
<i>dzien.</i>	dziennikarstwo	giornalismo
<i>fot.</i>	fotografika	fotografia
<i>fr.</i>	francuski	francese
<i>gr.</i>	grecki	greco
<i>hebr.</i>	hebrajski	ebraico
<i>hind.</i>	hindi	hindi
<i>hiszp.</i>	hiszpański	spagnolo
<i>indonez.</i>	indonezyjski	indonesiano
<i>iron.</i>	ironicznie	ironicamente
<i>jap.</i>	japoński	giapponese
<i>kin.</i>	kinematografia, film, filmowy	cinematografia, cinema, cinematografico
<i>kolok.</i>	kolokwialny	colloquiale
<i>lit.</i>	literacki, książkowy	letterario
<i>l.mn.</i>	liczba mnoga	plurale
<i>łac.</i>	łacina	latino
<i>muz.</i>	muzyka	musica
<i>niem.</i>	niemiecki	tedesco
<i>norw.</i>	norweski	norvegese
<i>onomat.</i>	onomatopeja	onomatopea
<i>pej.</i>	pejoratywny, pejoratywnie	peggiorativo, peggiorativamente
<i>pers.</i>	perski	persiano
<i>pog.</i>	pogardliwy, pogardliwie	dispregiativo, dispregiativamente
<i>por.</i>	porównaj	paragona
<i>port.</i>	portugalski	portoghese
<i>pot.</i>	potoczny, potocznie	familiare, comune, corrente
<i>przen.</i>	znaczenie przenośne	senso figurato
<i>przym.</i>	przymiotnik	aggettivo
<i>rad.</i>	radiotechnika, radiofonia	radiotecnica, radiofonia
<i>reg.</i>	regionalizm	regionalismo
<i>rel.</i>	religia	religione
<i>ros.</i>	rosyjski	russo
<i>rum.</i>	rumuński	rumeno

<i>rzad.</i>	rzadki	raro
<i>rzecz.</i>	rzeczownik	sostantivo
<i>skr.</i>	skrót	abbreviazione
<i>staroż.</i>	starożytność	antichità
<i>szt.</i>	sztuka	arti figurative
<i>szwed.</i>	szwedzki	svedese
<i>teatr.</i>	teatralny	teatrale
<i>tech.</i>	technika, technologia	tecnica, tecnologia
<i>tur.</i>	turecki	turco
<i>tv</i>	telewizja	televisione
<i>wł.</i>	włoski	italiano
<i>wulg.</i>	wulgarny	volgare
<i>zob.</i>	zobacz	vedi
<i>żarg.</i>	żargon, żargonowy	gergo, gergale
<i>żart.</i>	żartobliwy, żartobliwie	scherzoso, scherzosamente

WSKAZÓWKI I ZNAKI UMOWNE

Hasła główne są podane wytłuszczonym drukiem i umieszczone w kolejności alfabetycznej, według następującego modelu:

action track (*ang.*)

(*kin.*) taśma obrazu (*zob.* colonna visiva).

actioner (*ang.*)

(*kin.*) film akcji, w żargonie: akcyjny film. [Dąbał, Andrejew, 2005]

ad spectatores (*łac.*)

adres do widzów, zwrot do widzów (*zob.* allocuzione al pubblico).

adagio (1)

(*muz.*) adagio, powoli.

airtime (*ang.*)

godzina pojawienia się na antenie programu telewizyjnego lub radiowego.

air-to-air shot (*ang.*)

zdjęcie obiektu w locie wykonane z innego latającego obiektu, np. samolotu.

in the can (*ang.*)

określenie używane w odniesieniu do filmu, który został już wyprodukowany, ale nie zaczęto jeszcze jego dystrybucji.

in-between (*ang.*)

(*zob.* intercalatore).

all'ottava

(*muz.*) w oktawie.

all'unisono

(*muz.*) w unisonie.

alla breve

(*muz.*) *dosl.* „na sposób krótki”.

alla camera

(*muz.*) w stylu muzyki pokojowej.

teatro del West End

(*teatr.*) określenie grupy teatrów ulokowanych w centralnym Londynie.

teatro dell'opera

opera, gmach opery.

Teatro della Morte

(*teatr.*) Teatr Śmierci, idea teatralna, którą Tadeusz Kantor realizował w swoich spektaklach. [Kosiński, 2006]

Rzadziej używane warianty, formy archaiczne lub w języku obcym (w tym również akronimy) są umieszczone w kolejności alfabetycznej bez ekwiwalentu polskiego z odsyłaczem do formy częściej spotykanej, tak jak w poniższych przykładach:

à part (*fr.*)

(*zob.* a parte).

company (*ang.*)

(*zob.* compagnia).

dry ice (*ang.*)

(*zob.* ghiaccio secco).

publico

(*zob.* pubblico).

Pod niektórymi hasłami można znaleźć wyrażenia i kolokacje (napisane kursywą) zawierające dany leksem, których wyjaśnienie następuje po przecinku, np.:

palcoscenico (2)

sztuka aktorska lub teatralna. [Camilleri, 2001]

i segreti del palcoscenico, tajniki sztuki aktorskiej

amare il palcoscenico, kochać teatr

abbandonare il palcoscenico, porzucić scenę

avere la pratica del palcoscenico, mieć doświadczenie sceniczne

avere esperienza del palcoscenico, mieć doświadczenie sceniczne

() kursywą w nawiasach okrągłych zaznaczono etymologię hasła, np. (*ang.*), (*fr.*), (*gr.*), rozróżnienie części mowy, np. (*przym.*), (*rzecz.*), jak również kategorię rozrywki, do której należy dane hasło, np. (*rad.*), (*teatr.*), (*kin.*), (*tv*), (*muz.*).

(1), (2) wytłuszczone cyfry arabskie w nawiasach okrągłych wskazują na wielorakie znaczenie tego samego leksemu, np.:

doppio (1)

sobowtór (*por.* doppione).

doppio (2)

(*muz.*) podwójny.

< > w nawiasach ostrokątnych zaproponowano słowa, które można zastosować zamiennie w języku polskim.

[] w nawiasach kwadratowych wskazano bibliografię, w której czytelnik może zgłębić dane zagadnienie, np.:

pantomima (2)

(muz.) pantomima, utwór muzyczno-sceniczny, w którym treść wyrażona jest przez gestykulację artystów. [Semil, Wyśnińska, 1980]

pantomima luminosa

(kin.) gatunek będący prekursorem filmu, realizowany z użyciem praxinoskopu w latach 1892–1901, o długości około 10 minut. [Frittella, 2005]

/ ukośnik oddziela synonimy w języku polskim.

; średnik oddziela ekwiwalenty wyrażone na różne sposoby w języku polskim.

8. Teatr lalek (Lena Jarosz)